

VGR Analys 2020:53

Koncernkontoret

2020-11-18

Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2020

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning.....	4
Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan	5
Regional trend	5
Flickor och pojkar	5
Nyanlända elever.....	7
Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå.....	8

Sammanfattning

Denna kortrapport beskriver hur skolresultaten, mätt som andelen bland avgångselever åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans nationella yrkesprogram, utvecklats i Västra Götaland.

- Den sedan slutet av 1990-talet nedåtgående trenden beträffande andelen behöriga till gymnasiet bland avgångsklasserna i åk 9 har 2018 brutits. Vårterminen 2017 var andelen behöriga avgångselever 81 procent i Västra Götaland och 2018 nästan 83 procent. 2020 var den 85 procent.
- Skillnaderna mellan pojkar och flickor har under de två senaste åren minskat till ett par procentenheter efter att andelen pojkar med gymnasiebehörighet ökat medan motsvarande andel bland flickor minskat något de senaste åren.
- De delregionala skillnaderna förefaller vara väsentligen stabila genom åren om än med en viss variation. Genomgående finns de högsta andelarna behöriga elever i kommunerna som tillhör Göteborgsregionen.
- Andelen behöriga bland *icke nyanlända* ökar något efter att de senaste åren ha minskat, men har ännu inte nått upp till andelarna i början av 2010-talet.
- Andelen behöriga bland nyanlända är ungefär densamma som föregående år, nu knappt 30 procent, vilket jämfört med i mitten av 2010-talet är en klar ökning.
- Skillnaderna mellan elever vars föräldrar har en låg respektive hög utbildningsnivå är ungefär 45 procentenheter. I båda elevgrupperna har dock en marginell ökning av andelarna behöriga skett 2020.

Inledning

Denna kortrapport syftar till att ge en översiktlig bild av hur skolresultaten, mätt som andelen avgångselever åk 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram utvecklats i Västra Götaland fram till och med läsåret 2019/20. Denna bild beskrivs här med hjälp av statistik över andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskola.

Detta år har det inte varit möjligt att redovisa uppgifter på kommunnivå vilket är en konsekvens av Skolverkets beslut att enbart publicera data på riksnivå från läsåret 2019/20¹. Nedanstående redovisning bygger därför på data som erhållits från Skolverket och där genomgått en sekretessprövning. Skolverket har tillämpat en hög censureringsgräns vilket medfört att antalet elever i flertalet mindre kommuner inte räcker till för att kunna redovisas.

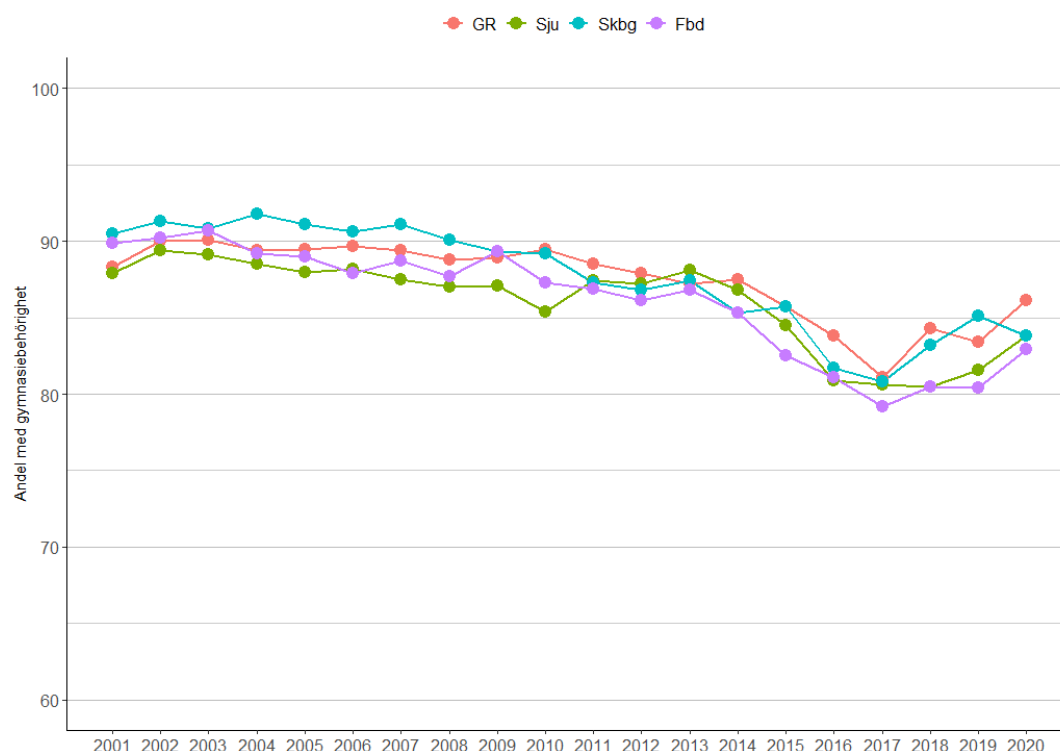
¹ Se Skolverkets statistiknyheter <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/arkiverade-statistiknyheter/statistik/2020-06-26-forandrad-sekretesspolicy-paverkar-tillgang-till-viss-statistik> och <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2020-09-04-sa-kan-skolstatistiken-ater-publiceras>

Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan

Regional trend

Liksom i riket i övrigt har andelen avgångselever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskat sedan 1990-talet. Minskningen kan härledas till att skillnaderna i skolresultat mellan skolor och grupper av elever har ökat påtagligt under denna tid.

Utvecklingen är likartad i de fyra delregionerna. I början av 2000-talet var andelen

Figur 1 Andelen avgångselever åk 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinje per delregion 2001–20. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: SIRIS/Skolverket.

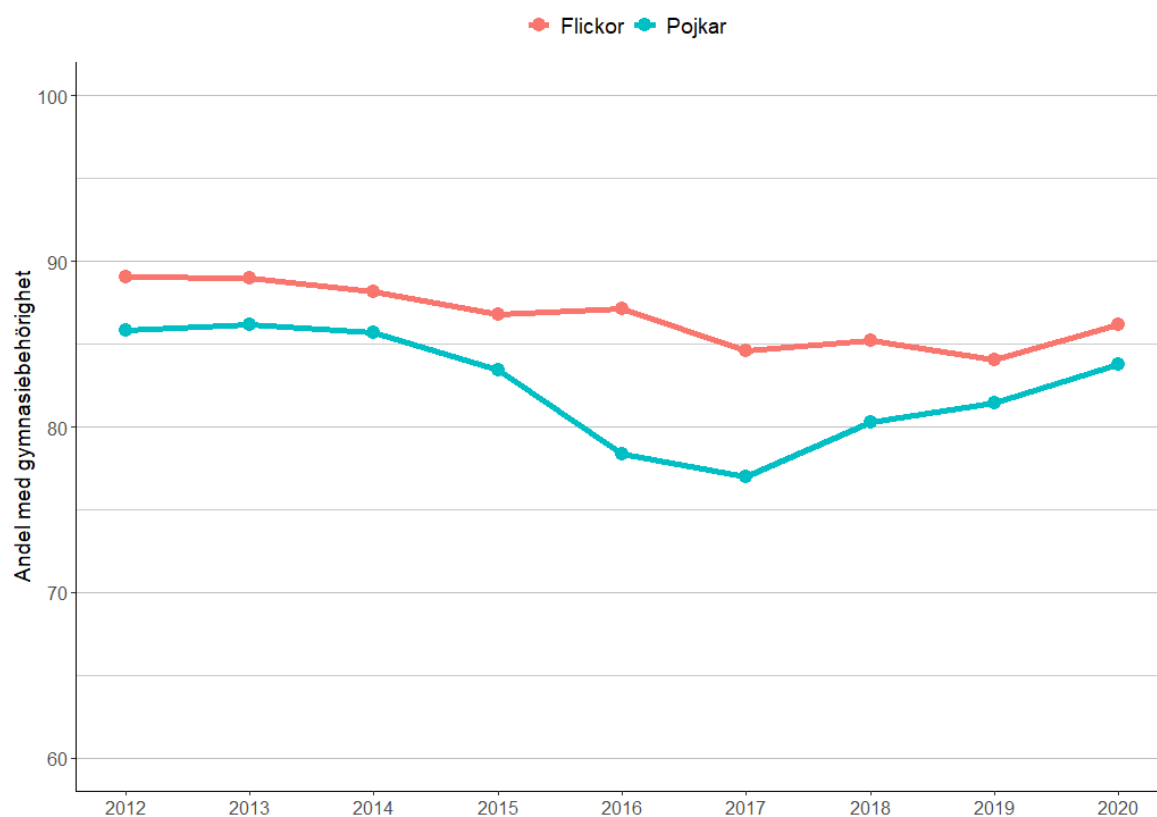
avgångselever med gymnasiebehörighet ca 90 procent. 15 år senare hade motsvarande andel sjunkit till omkring 85 procent och 2017 var andelen med behörighet till gymnasieskolan nere på 81 procent. Men 2018 noterades en viss ökning så att andelen behöriga avgångselever var nästan 83 procent och 2019 exakt 83 procent. Denna andel har 2020 stigit ytterligare något till 85 procent.

Generellt gäller att andelen behöriga elever är lägst i Fyrbodal medan de högsta andelarna ses i Göteborgsregionens kranskommuner.

Flickor och pojkar

Den sedan 2014 nedåtgående trenden beträffande gymnasiebehörighet förefaller nu ha brutits och sedan åtminstone ett par år är trenden snarast svagt ökande (Figur 2).

Utvecklingen för pojkarna har varit mer dramatisk med en kraftig nedgång från 2014 då skillnaderna mellan pojkar och flickor ökade markant, fram till 2018.

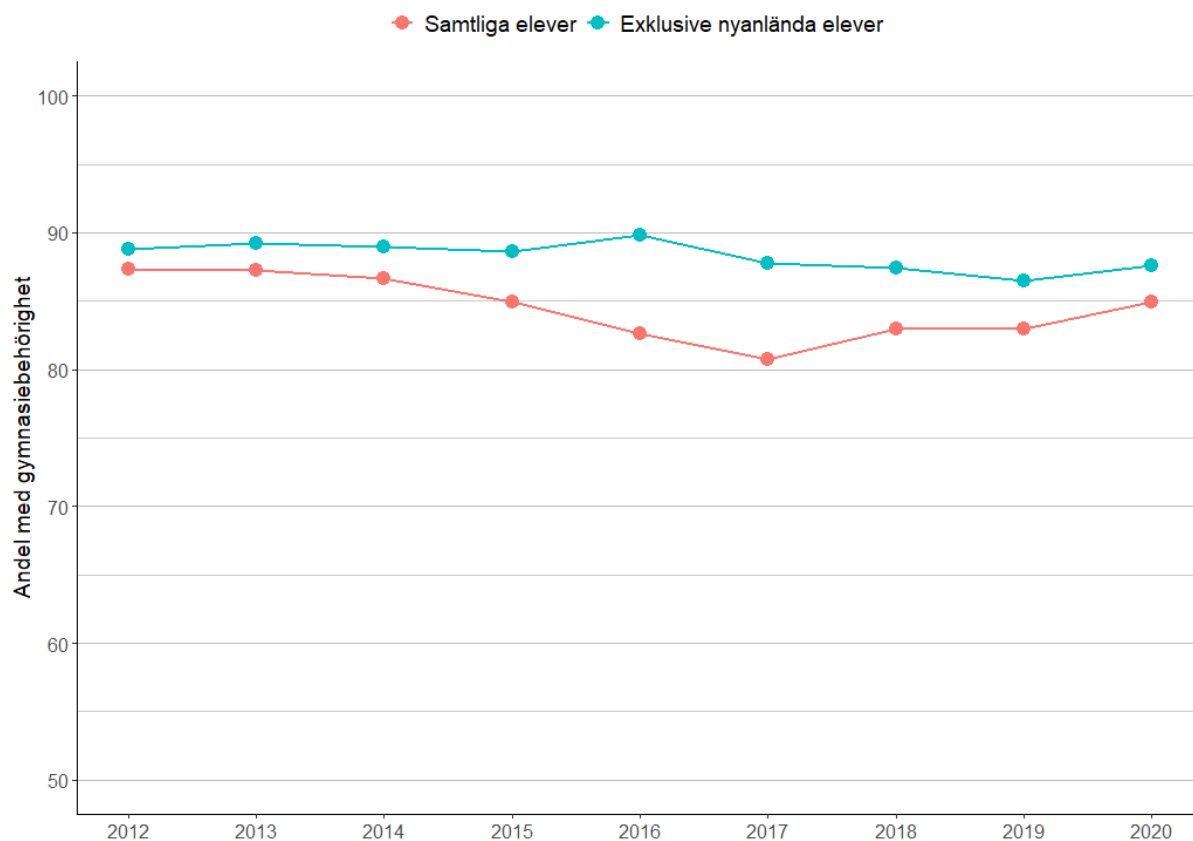

Figur 2 Andelen flickor och pojkar med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinjer 2012-20. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: Skolverket.

Andelen behöriga bland pojkarna ökade därefter liksom under senaste läsåret och skillnaderna mellan könen är nu endast ett par procentenheter.

Nyanlända elever

De senaste årens minskande andel gymnasiebehöriga sammanhänger med det ökande antalet nyanlända elever². I Figur 3 redovisas andelen avgångselever i Västra Götaland med gymnasiebehörighet bland samtliga elever och bland elever som inte är nyanlända.

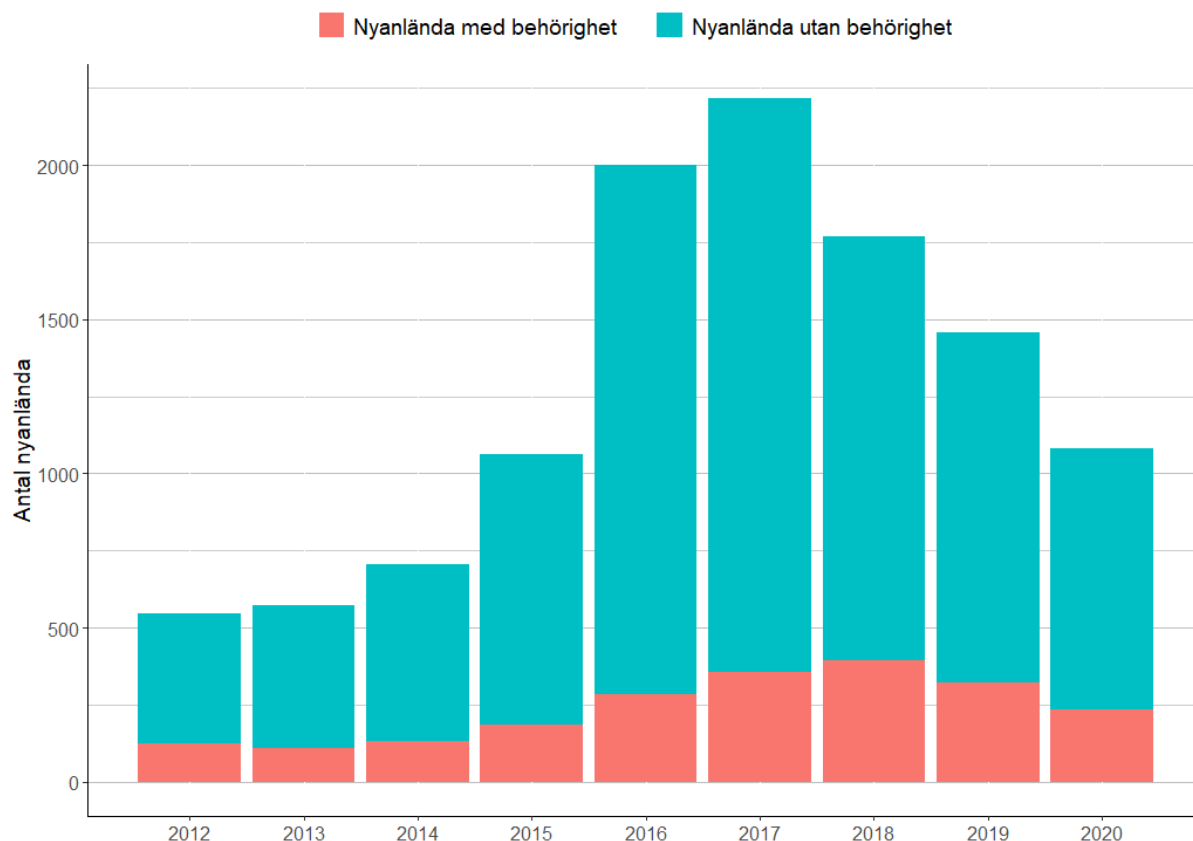
Figur 3 Andelen avgångselever som uppnått gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2012–20, uppdelat på samtliga avgångselever och Ej nyanlända elever. Källa: Skolverket.

Under perioden 2012 till 2017 sjönk andelen gymnasiebehöriga generellt från 87 till 81 procent men ökade sedan 2018 till 85 procent 2020.

Som framgår av figur 4 har andelen gymnasiebehöriga bland *Ej nyanlända elever* minskat till knappt 86 procent 2019. Det innebär att andelen gymnasiebehöriga bland nyanlända elever har ökat ytterligare något jämfört med 2018, till 30 procent.

Då den nya gymnasieskolan 2011/12 infördes klarade var fjärde nyanländ elev att nå gymnasiebehörighet medan 2017 var femte nyanländ klarade behörighet (se figur 5). Vårterminen 2018 skedde en påtaglig förbättring så att nästan 30 procent av de nyanlända eleverna klarade gymnasiebehörighet. 2020 har andelen behöriga bland nyanlända elever ökat till 28 procent.

² Som nyanlända elever definieras elever som är födda utomlands, vars båda föräldrar är födda utomlands och som ett givet år har kommit till Sverige under de senaste fyra åren.

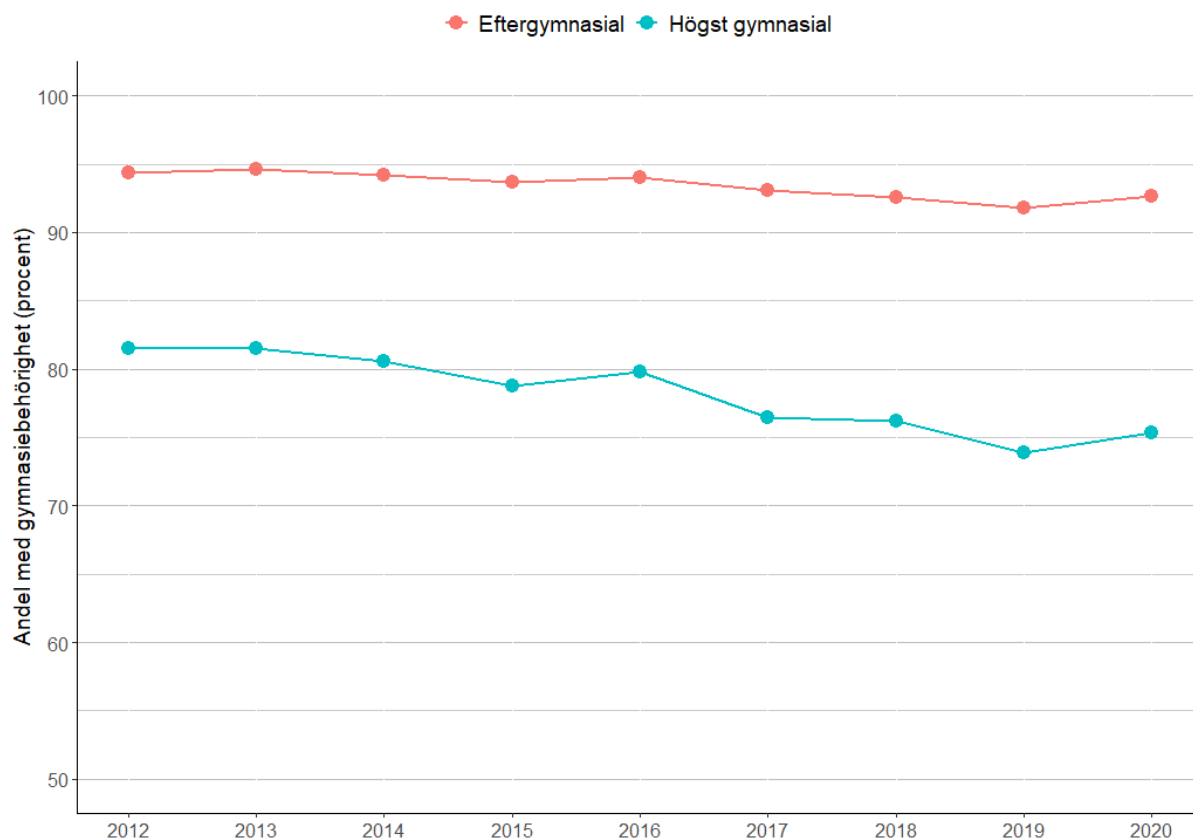
Figur 4 Antalet nyanlända avgångselever från grundskolan vårterminen 2012 – vårterminen 2020 i Västra Götaland fördelat på antalet behöriga respektive ej behöriga till gymnasieskolan. Källa: SIRIS/Skolverket

Anledningen till att så få av nyanlända elever klarar gymnasiebehörighet är förstås att de nyanlända avgångseleverna kommit till Sverige 11–12-år gamla och ska hämta in grundskolekompetens på kortare tid än sina kamrater som inte är nyanlända samtidigt som de ska lära sig ett nytt språk.

Därför är den påtagliga ökningen av andelen nyanlända som klarat gymnasiebehörighet välkommen även om skillnaden mellan nyanlända och ej nyanlända fortfarande är mycket stor. Det går ännu inte att säga varför ökningen har skett - det kan t.ex. vara ett resultat av de många satsningar som gjorts i kommunerna för att ge stöd till nyanlända elever men det kan också vara skillnader i gruppen nyanlända elever där årets kull i så fall tycks ha haft bättre förutsättningar för sin skolgång.

Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå

Skillnaden mellan gruppen elever vars föräldrar har en lägre utbildning (högst gymnasieutbildning) och dem vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning har ökat sedan läsåret 2011/12.

Figur 5 Andelen avgångselever med gymnasiebehörighet i Västra Götaland efter föräldrars utbildningsnivå läsåren 2011/12 till 2019/20. Källa: Skolverket.

Andelen behöriga har minskat i *båda* elevgrupperna men mest i gruppen vars föräldrar har en lägre utbildningsnivå, se figur 6, fram till 2019, men i år har emellertid andelen behöriga i båda elevgrupperna ökat om än marginellt.

2020-11-18

Dokumentnamn: Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2020

Kontaktperson: Göran Henriksson, Koncernkontoret, koncernavdelning Data och analys

E-post: goran.henriksson@vgregion.se

